

Δίκτυο για τη Μελέτη των Εμφυλίων
Civil Wars Study Group

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

(ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, 27-29 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2024)

**50 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ: Η Δεκαετία του 1940
στη Μεταπολίτευση – Ταυτότητες, Διακυβεύματα, Στρατηγικές**

Η δεκαετία του 1940 υπήρξε τομή στην ελληνική ιστορία. Διαίρεσε την κοινωνία, δημιούργησε ισχυρές πολιτικές ταυτότητες και αποτέλεσε το υλικό για τη συγκρότηση αντίπαλων αφηγήσεων. Πριν καν τελειώσει ακόμη ο Εμφύλιος Πόλεμος, η δεκαετία αυτή αποτέλεσε πεδίο ανταγωνισμού για την κατοχύρωση ενός χρήσιμου στο παρόν και στο μέλλον παρελθόντος και μία σειρά από γεγονότα αναδείχθηκαν ή αποσιωπήθηκαν για να δημιουργηθούν οι αφηγήσεις των νικητών και των ηττημένων. Το παρελθόν «διορθώθηκε» η και «κατασκευάστηκε» από την αρχή για να υποστηρίξει τη διαδικασία της συγκρότησης των πολιτικών ταυτοτήτων μεταπολεμικά.

Το ρήγμα που άνοιξε στην ελληνική κοινωνία η δεκαετία του 1940 άρχισε να γεφυρώνεται μετά από μία άλλη ιστορική τομή, αυτή του 1974. Προϋπόθεση για την εδραίωση της δημοκρατίας στη Μεταπολίτευση ήταν η υπέρβαση του διαιρετικού παρελθόντος της δεκαετίας του 1940. Η κρίσιμη δεκαετία ξαναήλθε στο προσκήνιο, αυτή τη φορά ως συστατικό στοιχείο της αφήγησης περί «εθνικής συμφιλίωσης». Η υπέρβαση του διαιρετικού παρελθόντος δεν ήταν αυτόματη αλλά αντίθετα μία σύνθετη και πολύχρονη διαδικασία που περιλάμβανε μεταξύ άλλων σημαντικές θεσμικές αλλαγές, την επινόηση

ενός νέου αφηγήματος που θα αντικαθιστούσε αυτό της εθnikοφροσύνης, την επανόρθωση αδικιών του παρελθόντος, τη δημιουργία νέων συμβόλων και μύθων. Η νομιμοποίηση του ΚΚΕ, ο νόμος για την αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης, ο νόμος για την άρση των συνεπειών του Εμφυλίου Πολέμου και η καύση των φακέλων το 1989 αποτέλεσαν προσπάθειες ερμηνείας αλλά και εξομάλυνσης του επίμονου και διχαστικού παρελθόντος, προκειμένου να αποκατασταθεί και να σταθεροποιηθεί η δημοκρατία και να κλείσουν οι πληγές.

Ωστόσο, μπορεί οι ερμηνείες και οι αφηγήσεις να άλλαξαν στη δημόσια σφαίρα αλλά η διαίρεση δεν ξεχάστηκε. Καθώς το ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο μεταβαλλόταν, άλλαζε και η προσέγγιση του παρελθόντος και οι ερμηνείες του.. Επιπλέον, το αφήγημα της «εθνικής συμφιλίωσης» των πρώτων δεκαετιών μετά το 1974 αποδείχθηκε και αυτό εφήμερο, καθώς τις τελευταίες δεκαετίες αμφισβητήθηκε προκαλώντας νέες διαμάχες εντός και εκτός της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Στην επέτειο των πενήντα χρόνων από την πτώση της Δικτατορίας και την αποκατάσταση της δημοκρατίας είναι ενδιαφέρον και σημαντικό για την ιστορική έρευνα να συζητήσουμε τον ρόλο που διαδραμάτισε το επίμονο παρελθόν της δεκαετίας του 1940 σε αυτή την περίοδο της σύγχρονης ιστορίας μέχρι και σήμερα.

Σε αυτό το πλαίσιο, το Δίκτυο για την Μελέτη των Εμφυλίων Πολέμων και το Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία να διοργανώσουν Διεθνές Συνέδριο στις 27-29 Σεπτεμβρίου 2024 στη Θεσσαλονίκη. Ενδεικτικές θεματικές ενότητες είναι οι ακόλουθες:

Ενδεικτικές θεματικές ενότητες

1. Η αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης
2. Η επιστροφή των πολιτικών προσφύγων
3. Η καύση των Φακέλων
4. Ιστορικές διαμάχες για τη δεκαετία του 1940
5. Η δεκαετία του 1940 στη Δημόσια Ιστορία
6. Η δεκαετία του 1940 στην τέχνη (λογοτεχνία, κινηματογράφος, θέατρο, τραγούδι)
7. Η μνήμη της δεκαετίας του 1940 και η μετάβαση στη Δημοκρατία
8. Η μνήμη του Ολοκαυτώματος στη Μεταπολίτευση
9. Η δεκαετία του 1940 στον πολιτικό λόγο
10. Μετάβαση στη δημοκρατία και τραυματικό παρελθόν: Συγκριτικές προσεγγίσεις.

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να στείλουν μια περίληψη 300 λέξεων και ένα σύντομο βιογραφικό σημείωμα περίπου 100 λέξεων στις παρακάτω διευθύνσεις μέχρι τις 15 Μαρτίου 2024. Οι οργανωτές θα καλύψουν μέρος των εξόδων μετακίνησης και διαμονής των συνέδρων, ανάλογα με τις χρηματοδοτικές δυνατότητες.

Στράτος Δορδανάς dordanas@otenet.gr

Ελένη Πασχαλούδη epaska@afs.edu.gr

Διοργάνωση:

Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Ελλάδα)

Δίκτυο για την Μελέτη των Εμφυλίων Πολέμων

Hellenic Studies Program, The Whitney and Betty MacMillan Center for International & Area Studies at Yale (ΗΠΑ)

Institute of Greek and Latin Studies, Faculty of Arts, Charles University Prague (Τσεχία)

“Peripato” Research Center for Social Dynamics, Department of Sociology, Eotvos Lorand University, Budapest (Ουγγαρία)

Stadt-Und Stiftsarchiv Aschaffenburg-Δημοτικό Αρχείο (Γερμανία).

York University, Hellenic Heritage Foundation, Chair in Modern Greek History, Toronto (Καναδάς)

<u>Επιστημονική Επιτροπή</u>	<u>Οργανωτική Επιτροπή</u>
Βόγλης Πολυμέρης	Βέργου Παρθενόπη
Δαλκαβούκης Βασίλης	Γκάτσιου Παναγιώτα
Δορδανάς Στράτος	Δημητριάδου Χριστίνα
Καλογρηάς Βάιος	Κακουριώτης Σπύρος
Μαραντζίδης Νίκος	Λιούσα Φωτεινή
Μποντίλα Μαρία	Πασχαλούδη Ελένη
Σκουλίδας Ηλίας	Φωτογλίδης Χρήστος
Τσέκου Κατερίνα	Χότζα Μπλεόνα